

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs

Van

[Redacted]

Datum

27 november 2024

Referentie

49338330

Bijlagen

1

Intern OCW afgestemd

IVHO

Kamerbrief voortgang wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs

Aanleiding

In Kamerbrieven van 19 juni 2023 en 27 juni 2024 (verzamelbrief) heeft u de Kamer voor het laatst geïnformeerd over de stand van zaken rondom het dossier thuisonderwijs voor leerlingen met een vrijstelling van de leerplicht op grond van richtingsbezwaren. U heeft toegezegd voor het eind van dit jaar de Kamer te informeren over de voortgang.

Geadviseerd besluit

U kunt de brief ondertekenen en akkoord gaan met verzending naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

- De afgelopen maanden is verder gewerkt aan het wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs. Het wetsvoorstel bevat inhoudelijke eisen waaraan het onderwijs moet voldoen. De basis bestaat uit de kerndoelen. Ook wordt toezicht geregeld op basis van drie instrumenten: onderwijsplan, toetsing en gesprekken met ouders/kinderen.
- De inspectie raamt de opstartkosten op € 2 miljoen en de structurele jaarlijkse kosten op een bedrag tussen de € 600.000 en € 5 miljoen, afhankelijk van de intensiteit van het toezicht. Vanwege deze kosten willen we voor we verder gaan met het wetsvoorstel een pilot uitvoeren om meer inzicht te krijgen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de maatregelen. Daarbij willen we ook bezien welke rol de eigen kwaliteitsborging kan spelen in het toezicht. Er wordt bijv. een keurmerk thuisonderwijs verstrekt, op basis van een kwaliteitskader van de stichting Keurmerk thuisonderwijs. Deze pilot ontwikkelen we in samenwerking met de thuisonderwijsorganisaties en de IvHO.
- Daarnaast kondigt u in de brief aan onderzoek te gaan doen naar het proces van het verkrijgen van de vrijstelling. Dit om rechtsonzekerheid en rechtsongelijkheid te voorkomen.

Toelichting

Kaders wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs

- Kinderen in de po-leeftijd moeten onderwijs over de kerndoelen krijgen en toewerken naar het minimale referentieniveau voor taal en rekenen. In de VO-leeftijd werken ze naar een passend uitstroomprofiel.
- Het toezicht wordt gehouden op basis een tweejaarlijks onderwijsplan, een aantal gestandaardiseerde toetsen en gesprekken met ouders en kind.

Pilot 2025-2026

- Komende twee jaar wordt de pilot uitgevoerd. U zal tijdig worden geïnformeerd wanneer de eerste resultaten beschikbaar zijn.

Proces verkrijgen vrijstelling

- In de eerste helft van 2024 is gesproken met ouders, leerplichtambtenaren en een rechter. Al deze partijen gaven aan dringend behoefte te hebben aan verduidelijking van het proces van het beroepen op een vrijstelling op grond van art. 5 lid b van de Leerplichtwet 1969.
- De rechtbank Amsterdam heeft in een uitspraak geconstateerd dat in de instructie die leerplichtambtenaren hanteren bij hun toetsing van vrijstellingen zij een meer marginale toets lijken te doen dan die voortvloeit uit de rechtspraak.
- De wet regelt dat de vrijstelling automatisch ('van rechtswege') wordt geacht te ontstaan wanneer de ouders hier bij de gemeente een beroep op doen. Noodzakelijk hiervoor is dat de richtingsbezwaren *welbepaald* zijn.¹
- De uitvoering van de leerplichtwet verschilt per gemeente, en in het geval van vervolging per arrondissement. We willen met betrokken partijen bezien of dat proces voorspelbaarder en duidelijker gemaakt kan worden. Het beroep van ouders moet voldoende zwaarwegend blijven en gedaan worden op basis van een welbepaalde richting, ook omdat het niet wenselijk is dat het aantal kinderen met een vrijstelling verder toeneemt.

Financiële gevolgen

- Voor de pilots wordt €200.000,- euro gereserveerd, verdeeld over 2025 en 2026. Binnen het bestedingsplan is hiervoor ruimte op de post 'reservering wetsvoorstel informeel onderwijs'.
- Voor het wetsvoorstel zelf is momenteel geen dekking op de begroting. Dat gaan pas regelen als de uitkomsten van de pilot een wetsvoorstel

---

¹Van een *welbepaalde* godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing, waarop de gemoedsbezwaren berusten, is geen sprake indien het betreffende samenstel van opvattingen zich onvoldoende nauwkeurig laat bepalen of het daarin ontbreekt aan een voldoende mate van ernst of samenhang. Tot slot moet sprake zijn van voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren die verband houden met onderwijs aan kinderen zoals een school dat kan bieden (ECLI:NL:HR:2019:1925 en vervolgens ook ECLI:NL:HR:2020:1157, ECLI:NL:HR:2022:1004, ECLI:NL:HR:2023:770).

daadwerkelijk opportuun maakt. Dat is op zijn vroegst over drie jaar.

Datum
27 november 2024

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen